

A woman with blonde hair, wearing a light green tank top and dark leggings, is running on a paved path in a forest. She is smiling and looking towards the camera. She is holding a black leash that is attached to two dogs. The larger dog is a white and tan Golden Retriever, and the smaller dog is a brown Cocker Spaniel. The background consists of tall trees and green foliage.

Noora Valkila

KASVATA KOIRASTA KUNNON KAVERI

TAMMI

NOORA VALKILA

KASVATA KOIRASTA KUNNON KAVERI

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI, HELSINKI

Lukijalle

Koira on hämmästyttävän monipuolinen tyyppi, sillä on älliä ja sydäntä. Lemmikkikoira vaatii omistajaltaan paljon aikaa ja huomiota, mutta kiintyy perheeseensä syvästi ja on aina valmis häntä heiluen uusiin seikkailuihin. Jos olet hankkimassa ensimmäistä koiraasi, tarjoaa tämä kirja sinulle runsaasti tietoa siitä, millainen lemmikki koira on ja miten sitä pitää hoitaa ja kasvattaa. Jos taas koira-arki on sinulle jo entuudestaan tuttua, löydät varmasti kirjasta uusia näkökulmia ja saatat vaikka innostua aloittamaan koirasi kanssa ihan uuden yhteisen harrastuksen.

Minulle päivän parhaita hetkiä ovat kunnan hikilenkit koirieni kanssa metsässä tai muut yhteiset harrastukset ja touhutuokiot. Karvakavereideni pirteää menoa katsellessa turhat murheet unohtuvat ja saan valtavasti positiivista virtaa elämäni. Tasapainoinen, tyytyväinen ja iloinen koiraseura tekee minut onnelliseksi, joten pyrin parhaani mukaan tarjoamaan lemmikeilleni mahdollisimman virikkeellisen ja hyvän elämän. Siksi olen vuosien varrella kiertänyt koiratapahtumia, kokeillut lukuisia koiraharrastuksia, kasvattanut koiranpentuja, jututtanut erilaisia koiraihmiä sekä lukenut hurjasti kirjallisuutta ja tutkimuksia. En kuitenkaan ole kaikkietävä koiraguru. Onneksi sain tätä kirjaa varten haastatella suurta joukkoa todellisia koira-ammattilaisia ja minulla on mahdollisuus jakaa heidän asiantuntemustaan ja osaamistaan kirjan sivuilla.

Muista, että sinä tunnet oman koirasi parhaiten. Hanki siis tietoa, uskalla kysyä ja nykäistä muita koiraihmiä hihasta. Poimi kuitenkin käyttöön ainoastaan se, mikä tuntuu toimivan teidän kohdallanne parhaiten. Toivottavasti tämä kirja avaa sinulle oven oivaltavaan, positiiviseen ja kannustavaan koiramaailmaan. Ihanaa koira-arkea!

Noora Valkila

Sisältö

I KOIRA KODIN LEMMIKINÄ	7
Koira on koira	9
Koiraan on sitouduttava	15
Koirarodun valinta	19
Koiran sukupuoli	29
Koirasta aiheutuvat kustannukset	31
II KOIRAN PENTUAIKA	33
Koiran pentuaika kasvattajalla	35
Koira-arki rullaavaksi jo pentuaikana	43
Rajoja ja rakkautta	49
Pennusta mukavaksi lemmikiksi	57
III ARKI KOIRAN KANSSA	65
Päivän perusrutiinit ovat tärkeitä	67
Koiran ruokailu	69
Koiran perusterveydestä huolehtiminen	77
Koiran ulkoiluttaminen	83
Koiran kanssa leikkiminen	86
Koira muiden koirien kanssa	91
Matkustaminen koiran kanssa	95
Koira hoidossa	98

KUVA: MARI KUUSARO

KUVA: NOORA VALKILA

KUVA: NOORA VALKILA

IV KOIRAN TOTTELEVAISUUSKOULUTUS 101

Kontakti koiraan	103
Peruskäskyjen treenaaminen	109
Koiran palkitseminen	119

V HARRASTAMINEN KOIRAN KANSSA 125

Kokeilemalla kivoimmat harrastukset	127
Agility	129
Toko	133
Rally-toko	137
Valjakkourheilu	141
Koiratanssi	146
Koiranäyttelyt	151
Metsästys ja jäljestys	153
Palveluskoiratoiminta	155
Vaellus	158
Kaupunkihengailu	163
Kaverikoiratoiminta	166

VI BESTIKSENÄ OMA KOIRA 167

Elämä koiran kanssa on tunteita täynnä	169
Koiran eläkepäivät	181
Kerran koiraihminen, aina koiraihminen	187
Sydämelliset kiitokset	191

I Koira kodin lemmikkini

Koira on koira

Koira on nelijalkainen nenätyöskentelijä

Koiran hankkimispäätöstä ei voi tehdä heppoisin perustein, sillä lemmikkiin on sitouduttava koko sen eliniäksi. Sinun on oltava valmis muuttamaan arkesi sellaiseksi, että aikaa jää runsaasti hauvan kanssa olemiseen, ulkoilemiseen ja harrastamiseen.

On siis hyvä pysähtyä hetkeksi pohtimaan, millainen eläin koira oikein on. Kotikoira on kesytetty versio sudesta. Se on sosiaalinen, älykäs ja empaattinen veijari, joka tarvitsee omistajansa seuraa ja aktiivisuutta voidakseen hyvin. Kun ymmärrät koiran erityispiirteet, yhteinen arkenne on mukavaa.

Koiran aistit ovat ylivoimaisia ihmiseen verrattuna. Erityisesti koiran voimakkain aisti, hajuaisti, on uskomattoman tarkka ja useimmat koirat nauttivatkin nenätyöskentelystä. Jotain osviittaa nenän herkkyydestä antaa se, että kun ihmisellä hajun aistinsoluja on noin viisi miljoonaa, keskivertokoiralla niitä on noin 200 miljoonaa. Karvakamu pystyy kepeästi erottamaan yli pari tuhatta erilaista hajua ja käyttääkin nenäänsä jokapäiväisessä elämässään runsaasti. Jotkin koirat pystyvät haistamaan seinän sisällä kasvavan homeen tai iholta alkavan melanooman. Kotikoirastakin on ihanaa nuuskia tarkkaan ainakin muiden nelijalkaisten pissalammikot ja kodin kompostiämpäristä leijailevat tuoksut.

Myös koiran näköaisti on parempi kuin ihmisen. Nelijalkainen ystävä näkee hämärässäkin hyvin ja sen näkökenttä on laajempi, noin 250 astetta. Koiran korvakäytävä on paljon syvempi kuin ihmisen, ja se toimii näin hyvänä äänitunnelina. Koiran kuuloaisti on suunnilleen nelinkertainen ihmiseen verrattuna, ja se myös kuulee sellaisia ylä-ääniä, joita ihmis-korva ei lainkaan rekisteröi.

Koira ei ole täysin vaaraton kotieläin. Jos koiraa ei kouluteta kodin tavoille se saattaa suutuspäissään tai peloissaan purra. Pureminen on sille

TYTYTYVÄINEN KOIRA KOISII PALJON

Koirat nukkuvat melko paljon. Yön lisäksi useimmiten kun ihminen on poissa kotoa, hauvat ovat unten mailla. On yksilöllistä, nukkuuko koira vuorokaudessa 10 vain 20 tuntia. Unen määrään vaikuttaa pitkälti se, kuinka aktiivista koiran elämä on. Jos kaveri saa runsaasti reipasta liikuntaa, väsyttää itseään aivotyöskentelyssä ja telmii koirakavereidensa kanssa, saattaa se sisätiloissa varsinkin iän karttuessa pääosin vain lepäillä.

luontainen keino puolustautua. Varsinkin vahvan koiran puruvoima on todella tuhoisa, ja pienenpikin kaveri saattaa tehdä ilkeää jälkeä paitsi hampaillaan, myös raapimalla. Hyvin kasvatettu kotikoira ei kuitenkaan ikinä tunne tarvetta hyökätä ihmistä kohti, vaan kunnioittaa ja rakastaa kaksijalkaisia.

Koira kommunikoi omalla tavallaan

Vaikka koira ei puhu, se on hyvin seurallinen kotieläin. Koira viestii tunteistaan ja toiveistaan kuitenkin eri tavoin kuin ihminen. Kun oman lemmikin kanssa elää, oppii nopeasti tulkitsemaan sen viestejä. Erilaiset haukahdukset, murahdukset ja ilovinkaisut kertovat omistajalle koiran mielialasta tai tarpeista. Myös haukun hännän liikkeistä, eleistä ja ilmeistä voi päätellä paljon.

Kommunikointi koiran kanssa ei suinkaan ole vain yksisuuntaista, sillä koira oppii nopeasti lukemaan omistajansa kehonkieltä. Esimerkiksi koulutuskentällä se saattaa ihmisen vartalon asennosta ennakoida, mihin suuntaan seuraavaksi käännytään. Kotioloissa koira tulkitsee jatkuvasti omistajansa fiiliksiä, ja herkkä hauva voi reagoida hyvinkin voimakkaasti ihmisen mielialanvaihteluihin: omistajan ollessa iloinen, koirakin riemuitsee, surujen keskellä se saattaa vetäytyä vaikkapa eteisen lipaston alle.

Koira tarvitsee ihmistä ja selkeitä säveliä

Koira on sosiaalinen laumaeläin. Kotikoira omaksuu perheen, jossa elää omakseen ja rakastaa sitä. Nykylemmikkinä moni karvakorva ei edes selviytyisi kauaa metsässä yksinään, vaan ne tarvitsevat omistajan jatkuvaa huolenpitoa.

Kotikoiran perhe muodostuu yhdestä omistajasta sekä mahdollisesti useammasta ihmisestä, jotka asuvat koiran kanssa. Olennaista on, että rekku tietää olevansa tärkeä perheenjäsen, mutta silti hierarkian alapäässä. Ihmiset johtavat aina koiraa.

On tärkeää, että kaikki koiran perheeseen kuuluvat henkilöt noudattavat nelijalkaisen ystävän suhteen samoja periaatteita eli esimerkiksi komentavat samoilla käskyillä ja ruokkivat koiran samalla lailla. Näin koira kunnioittaa ja kiintyy tasapuolisesti kaikkiin perheen henkilöihin ja senkin on helppo pitää opituista pelisäännöistä kiinni. Se kokee koko kaksijalkaisten joukon johtajakseen eikä priorisoi vain yhtä yläpuolelleen.

KOIRAN PAIKKA PERHEESSÄ

Jo koiran hankintaa suunnitellessa on hyvä miettiä muutamia perusasioita, joista pidetään kiinni. Näin koiralle selviää, että sinä olet reilu tyyppi, jota pitää kunnioittaa ja totella, koska pidät siitä hyvää huolta.

JOKAISALLE ANNETAAN RUOKARAUHA. Koira ei ikinä kerjää ihmisten syödessä eikä sille anneta herkkupaloja tai muita kodin tavaroita. Tämä tarkoittaa, että kielletyillä esineillä ei myöskään ikinä leikitä. Lemmikin käyttöön pyhitetään sen sijaan valikoima sallittuja, mielenkiintoisia ja virikkeellisiä leluja, joilla aktiivisesti kisaillaan sen kanssa. Ne saavat varsinkin pentuaikana lojua sokin lattialla, jotta ne ovat aina helposti lähettyvillä ja pikkuinen innostuu peuhaamaan niillä myös yksin ollessaan. Muista, että varsinkin pentu kiinnostuu aina kaikesta uudesta.

KAIKILLA ON OMISTUSOIKEUS OMIIN TAVAROIHINSA. Koira ei saa varastella ihmisten kenkiä, lasten leikkikaluja tai muita kodin tavaroita. Tämä tarkoittaa, että kielletyillä esineillä ei myöskään ikinä leikitä. Lemmikin käyttöön pyhitetään sen sijaan valikoima sallittuja, mielenkiintoisia ja virikkeellisiä leluja, joilla aktiivisesti kisaillaan sen kanssa. Ne saavat varsinkin pentuaikana lojua sokin lattialla, jotta ne ovat aina helposti lähettyvillä ja pikkuinen innostuu peuhaamaan niillä myös yksin ollessaan. Muista, että varsinkin pentu kiinnostuu aina kaikesta uudesta. Kierrätä siis leluja niin, että osa on välillä kaapissa, jolloin ne tuntuvat taas jänniltä palauttaessasi ne käyttöön. Voit myös mielellään tehdä tai hankkia kaverille ainakin pari ihan uutta lelua joka kuukausi.

OVISTA KULJETTAESSA ON SELKEÄ MARSSIJÄRJESTYS. Monen koiraihmissen periaatteena on, että karvainen olento kulkee ovista aina vasta isännän jälkeen. Tälle on myös käytännön perusteluja. Kun koira tulee perässäsi tai ainakin

odottaa lupaa kulkea oviaukosta, se ei ulos lähdetessä rynnistä rappuun tai sisään tullessa säntää rapaisilla tassuillaan sisälle. Myös kulkeminen julkisissa liikennevälineissä helpottuu, kun haukku jo tietää, että ovesta mentäessä pitää keskittyä ja seurata omistajaa.

KOIRA KULKEE NÄTISTI REMMISSÄ. Kuljettaessa ulkona remmissä sinä määrät kävelytahdin. Koira ei tempoile vaan pikemminkin hakee kontaktia sinuun. Sinun ei tarvitse antaa haukun valita reittejänne tai jumittaa tuntitolkulla sen haistellessa jokaista lyhtypylvästä. Heti kun pentu on varttunut, voit totuttaa kaverin etenemään joutuisasti remmissä ja vastapalvelukseksi antaa sen temmeltää mielensä mukaan koirapuistoissa, -metsissä tai muilla sopivilla aukeilla. Näin teillä kummallakin on mukavaa ulkoiltaessa.

KOIRA TULEE KUTSUSTA LUOKSESI. Kun koira saa liikkua vapaasti, sen täytyy pysytellä näköetäisyydellä ja pitää huoli siitä, että se tietää, missä sinä menet. Monesti tämä käy koirilta luonnostaan. Tärkeintä on, että koira tulee kutsusta luoksesi joka tilanteesta niin läheltä kuin kaukaa, niin aromikkaan hajun pauloista kuin riehakkaan kirmailukumppaninsa luotakin. Tämä toimii, kun luoksesi tuleminen on koiran mielestä parasta, mitä se tietää.

Koira-ammattilainen

KUVA: TOTTI TURUNEN

Nimi: KAI PELKONEN

Titteli: FILOSOFIAN TOHTORI, "KOIRAPERHEPSYKOLOGI"

Omat koirat: KARKEAKARVAINEN SAKSANSEISOJA CAROLUS 1 V

Yhteyshiedot: WWW.VALLILANELAINLAAKARIASEMA.FI/HENKILOKUNTA/KAI

KAI.PELKONEN@KOLUMBUS.FI

Koiramotto: ONNELLISELLA KOIRALLA ON ONNELLINEN PERHE.

Ikimüstoisin koirakokemus: JOKA KERTA KUN ASIAKKAAN VAKAVA KOIRAONGELMA ON SAATU

RATKEAMAAN ONNELLISESTI.

KOIRA TARVITSEE RYHMÄÄ JA JOHTAJAA

Eläintieteen tohtori, dosentti Kai Pelkosella on yli 40 vuoden ajalta laaja käytännön kokemus monentyyppisistä koirista. Sen tukena on pitkä tieteellinen ura soveltavan eläintieteen ja fysiologian opettajana eri yliopistoissa, ja hän on myös johtanut käytösneuvontaklinikkaa Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan pieneläinklinikassa. Vastaanotollaan hän on jo 15 vuotta neuvonut asiakkaille käytännössä testattuja ja hyväksi havaittuja pehmeitä menetelmiä, joilla koiria voi kouluttaa ja koirien aiheuttamia ongelmia ratkaista ilman kovin työläitä muutoksia jokapäiväiseen elämään.

Jokaisen koiran omistajan on syytä hankkia perustiedot koiran lajityypillisestä käyttäytymisestä, jotta osaa ymmärtää lemmikkinsä ajatuksenjuoksua ja käytöstä paremmin. Kai kertoo koirarotujen jalostushistoriasta ja antaa lopuksi kolme kallisarvoista vinkkiä, kuinka omistaja saavuttaa koiransa silmissä reilun johtajan aseman.

TUNNE KOIRASI JA TIEDÄ VASTUUSI

JOKAISELLA RODULLA ON OMA KÄYTTÖ-TARKOITUKSENSA. Koiria on vuosituhansien aikana jalostettu hyvin moniin tarkoituksiin. Koiran omistajalla ja perheellä pitää olla tietoa siitä, mitä ominaisuuksia ja tarpeita heidän koirallansa sen rodun jalostushistorian perusteella on.

KOIRA ON KEHITTYNYT SUDESTA. Susi, aivan kuten ihminenkin, on sosiaalinen eläin: yksilö toimii ryhmässä yhtenä aktiivisena jäsenenä. Koiran kesyttämisen jälkeen jalostuksen myötä on aikuiseenkin koiraan saatu pentumaisuutta kuten leikkisyyttä. Eri käyttöön jalostettuihin koiriin on myös tullut erilaisia korostuneita käyttäytymisaipeumuksia. Nämä ilmenevät esimerkiksi herkkytenä haukkua, näykkiiä, ajaa, paimentaa, noutaa tai vartioida aluetta.

Eri rotujen sisäsyntyinen toiminnantarve vaihtelee myös merkittävästi. Jotkut koirarodut ovat ongelmanratkaisijoita ja toiset suorittavat tarkasti opetettuja tehtäviä.

KOIRAN RAKENNE KERTOO KÄYTTÖTARKOITUKSESTA. Aluksi koiran rakenne myötäili pitkälle niiden käyttötarkoitusta. 1800-luvulla alettiin voimistuvasti korostaa sitä, että kunkin koirarodun jalostusyksilöiden tulisi ulkomuodoltaan muistuttaa rotumääritelmään kirjattua standardimuotoa. Käyttökoirien jalostuksessa on pyritty säilyttämään kuhunkin käyttöön soveltuvien rakenteiden. Lemmikkikoira-rodussa jalostus on voinut johtaa myös terveydelle haitalliseen suuntaan.

KOIRAN HANKKIMISEN ON OLTAVA HARKITTU PÄÄTÖS. Koira on onnellisimmillaan, kun omistajalla on riittävästi oikeaa tietoa sen rodusta, sukupuolesta ja iästä riippuvista hyvinvointitarpeista ja hänellä on riittävästi aikaa toimia koiransa kanssa. Koiran hankkimisen tulisi olla huolellisesti suunniteltu

projekti, jossa koko perhe sitoutuu toimimaan vastuullisesti ja aktiivisesti yhtenäisin pelisäännöin. Silloin koira voi saada sellaisen elämän, jossa se on ihmisen paras ystävä ja ihminen koiran paras ystävä.

KOIRA TARVITSEE SINUA. Lajikehitys on aikanaan muovannut suden laumassa toimivaksi eläimeksi. Tämä on säilynyt koirassa myötäsyttyisenä ominaisuutena. Voidakseen hyvin koira tarvitsee yhden tai useampia toimintakumppaneita. Hyvä omistaja täyttää tämän tarpeen.

SINULLA ON HUOLEHTIMISVASTUU. Koiran elämässä on oltava selkeät, johdonmukaiset säännöt, ja sen perustarpeiden on tultava riittävästi täytetyiksi. Näitä ovat sosiaaliset tarpeet, kuten turvallisuus laumassa, jossa sitä kohdellaan oikeudenmukaisesti, riittävä toiminta eli leikit, harrastaminen ja vertaisseura sekä sopiva ravitsemus ja liikunta eri ikävaiheissa ja tietenkin terveys.

KOLME KULMAKIVEÄ JOHTAJUUDESSA

KOIRAA EI SAA PÄÄSTÄÄ JOHTAJAKSI. Jos et osaa johtaa koiraasi, se saattaa pyrkiä itse lauman johtajan asemaan. Siitä seuraa ongelmia: Johtajaksi pyrkivään koiraan ei kohta saa enää koskea varsinkaan herkkiin paikkoihin kuten tassuihin, peräpäähän tai niskaan. Sitä ei saa siirtää pois lempipaikaltaan. Se alkaa omia uhkaavasti tavaroita ja ruokaa. Se lakkaa noudattamasta ihmisten komentoja ja päättää itse missä oleskelee, minne menee ja milloin tulee. Se voi alkaa jopa painostaa kotiväkeään antamaan ruokaa, viemään ulos ja ottamaan syyliin. Ulkona itseään johtajana pitävä koira voi pyrkiä suojelemaan kotiväkeään haukkumalla ja murisemalla kaikille muille.

SINÄ OLET KOIRAN JOHTAJA. Sinun tärkein tehtäväsi on tehdä koiran hyvinvoinnin kannalta oikeat valinnat. Jos et osaa toimia johtajana oikein, voimakastahtoinen koira pyrkii ottamaan erilaisissa tilanteissa päätösvalan ja puolustaa sitä. Evoluutiopaine on ohjelmoinut koiran päähän, että lauma ilman johtajaa on vaarassa menehtyä. Väärä tapa johtaa voi tehdä koirasta epävarman ja pelokkaan. Jos omistajalla ei ole hyvään johtamiseen tarvittavaa tietoa ja taitoa, perhe ja lähiympäristö voivat helposti alkaa pitää koiran käytöstä epänormaalina ja syyttävä sormi osoittaa koiran suuntaan. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että vika on hyvin harvoin koiran päässä. Ongelmien syyt löytyvät olosuhteista, joissa koira elää.

HYVÄ JOHTAJA ON REILU. Koiran johtaminen väärin voi tuottaa monenlaisia stressioireita, kuten ruokahaluttomuutta, sairastumisherkkyyttä, hyökkäävyyttä tai pelkotiloja. Hanki siis tietoa ja vietä paljon aktiivista aikaa koirasi kanssa. Koira on onnellinen, kun sillä on johtajanaan omistaja, jolla on riittävästi oikeaa tietoa ja joka on koiraansa kohtaan oikeudenmukainen ja johtamisessaan johdonmukainen.

Koiraan on sitouduttava

Koiran ostaminen on vastuullinen kauppa

Allekirjoittaessasi koiran kauppasopimuksen sitoudut huolehtimaan sen hyvinvoinnista. Ole siis fiksu ja kelaile rauhassa halujasi, motiivejasi ja rahkeitasi ottaa koira kaveriksi. Hetken mielijohteesta ei voi tehdä päätöstä lemmikistä, joka kulkee rinnalla reippaat kymmenen seuraavaa vuotta.

Mieti rehellisesti, onko sinusta koiran omistajaksi

Muista, että koira on mukana kaikissa elämäntilanteissa. Mitä jos muutat ulkomaille, saat uuden unelmaduunin, hankit lapsia tai muuten vain keikautat elämäntyyliä erilaiseksi? Tällaisia päätöksiä tehdessä sinun on aina otettava huomioon haukun hyvinvointi, sillä se on perheenjäsen, josta sinun on pidettävä huolta kaikissa käännteissä.

OLETKO AJATELLUT?

*Voit nimetä
koirallesi kummit*

Vaikka se kuulostaisikin kornilta, ihan jokaisen koiranomistajan olisi hyvä nimetä lemmikilleen kummit, joiden kanssa he toivoisivat kultaisen ystävänsä jatkavan elämää, jos itselle sattuu jotain. Näiden kummien olisi myös hyvä aktiivisesti osallistua koiran arkeen, toimia esimerkiksi koiran hoitopaikkana.

POHDI VALMIIKSI ENNEN PENNUN TULOJA

KOIRAN NUKKUMAPAIKKA. Haukku on kyllä tyytyväinen, kunhan sille osoitetaan oma paikka, jossa sen toivotaan nukkuvan. Sen ei tarvitse olla kainalosi.

KODIN SÄÄNNÖT. Mieti saako koira pomppia sohvalle tai nojatuoleille. Onko jokin kodin alue siltä ehkä kielletty? Muista, että rekku ei kaipaa sellaista, mistä se ei tiedä, vaan nauttii olostaan sallituissa paikoissa.

ULKOILUTUSRUTIINIT. Karvakorvan kanssa pitää lenkkeillä paljon. Pohdi valmiiksi, kuinka hoidat tämän tai kuinka vastuu perheessäsi jaetaan.

TASSUJENPESUPAIKKA. Varsinkin tuuheakarvaisen koiran tassuja pitää pestä alvariinsa. Mieti etukäteen, onko suihkusessiot fiksua hoitaa kylpyammeessa, suihkukopissa vai ehkä vessan käsisuihkulla. Näin voit totuttaa tenavan pesuhommiin ensimmäisistä päivästä lähtien, vaikka ilma ei olisikaan kurainen.

KOIRAN RUOKAILU. Kokeile, missä koiran ruoka- ja juomakuppien on hyvä sijaita niin, että ne on kätevä täyttää, mutta kukaan ei kompastu niihin.

KOIRAKAVERIEN KOHTAAMINEN. Jokaisella koiralla on hyvä olla leikkikavereita, mutta on sinusta kiinni, tahdotko karvakuonosi tutustuvan kaikkiin lähialueen

hurttiin. Jos sinulle on ok, että lemmikki saa haistella kaikkia vastaantulijoita, on hyvä mallailla valmiiksi omaan suuhun sopiva kysymys, vaikkapa ”Saako tulla tervehtimään?”, jonka esität lähestyessänne vierasta koiraa ja tämän omistajaa. Pidä mielessä, että kaikki eivät halua jäädä tutustumaan.

KOULUTTAMINEN. Tee valmiiksi päätös, milloin aiot osallistua pentukurssille ja varaa ehkä paikkakin jo valmiiksi jostain läheisestä koirakoulusta. Hanki vähintään tietoa koiran kouluttamisesta.

AMMATTILAISAPU. Paina mieleen, missä on se eläinlääkäri, jossa aiotte käydä ottamassa rokotukset ja jonne menette muissakin mahdollisissa sairaus- tai onnettomuustapauksissa.

VAKUUTUS JA RAHA-ASIA. Mieti, tahdotko ottaa koiralle vakuutuksen. Yhtään pöllömpi idea ei ole myöskään avata haukulle oma tili, johon siirrät tietyn summan joka kuukausi. Sieltä voit maksaa kaikki sen säännölliset menoerät, eivätkä ne sotke omaa talouttasi.

HOITOPAIKAT. Laita ainakin parin, kolmen koirista pitävän ystäväsi yhteystiedot kalenteriisi, jotta tiedät kehen ottaa yhteyttä, jos koiran pitää nopeasti päästä hoitoon. Huolehdi myös, että nämä tyypit ehtivät tutustua haukkuusi hyvin ja että he tietävät mistä vara-avain löytyy.

Koirarodun valinta

Koirarotujen kirjo

Koiraa hankkiessa on hyvä pysähtyä miettimään, minkälaisia eri rodut ovat. Sen lisäksi, että koirilla on yhteisiä lajityypillisiä piirteitä, on eri roduilla myös rotukohtaisia piirteitä.

Suomen Kennelliiton rekisteröimiä koirarotuja on Suomessa reippaat 300. Tämän lisäksi voi myös valita karvakorvan ulkomailta, sekarotuisen veijarin tai pelastaa löytökoiran. Ei siis ihme, että tulevilla koiranomistajalla saattaa mennä sormi suuhun pähkäillessään, millainen karvainen tai lähes karvaton nelijalkainen ystävä olisi juuri hänelle paras.

Mikä rotu sopisi sinulle?

Rodun valintaan on syytä käyttää aikaa, niin että löydät luonteeltaan ja tarpeiltaan juuri sinulle sopivan kumppanin. Muista, että mitään koirarotua ei ole luotu vain olohuoneenkoristeeksi, vaan kaikki rodut tykkäävät liikkua ja käyttää aivojaan.

Pohdi ensin realistisesti, kuinka paljon aikaa ja halua sinulla on harastaa koiran kanssa. Jotkut rodut kaipaavat reippaasti toimintaa, toiset tyytyvät huomattavasti vähempään. Jos olet suunnattoman energinen ja kaipaat uusia kokemuksia koiran kanssa, niin älykkyydestään kuuluisa, monessa harrastuksessa loistava bordercollie voisi olla osuva valinta sinulle. Jos mielit kilpakilpailulle jossain tietyssä lajissa, esimerkiksi agilityssä tai koirajuoksussa, rajaa mahdolliset rodut niihin, joilta löytyy edellytyksiä kyseisessä harrastuksessa pärjäämiseen.

Käännä harrastuskortti myös toisinpäin eli ota selvää, mitä tarkoitusta varten pohtimasi rotu on jalostettu ja mieti, voitko tarjota sille sellaista puuhaa, josta se tyypillisesti nauttii. Osa roduista on kovin itsenäisiä, ja rodun edustajat ovat onnellisimmillaan päästessään tekemään juuri sitä,

OLETKO AJATELLUT?

Mitä itse voit tarjota karvakorvalle?

Paitsi että pätkäilet pääsi puhki, mitä ominaisuuksia koiralta vaadit, asettele kysymys myös toisin päin. Mieti rehellisesti, mitä itse voit tarjota koiralle. Kuinka monta tuntia sinusta on seuraksi ulkolenkkeilyyn päivittäin? Pohdi, kuinka monia iltoja olet valmis uhraamaan turkin takkujen selvittelyyn. Entä löytyykö sinulta motivaatiota, rahaa ja aikaa harrastaa haukun kanssa erilaisia lajeja? Onko sinulla kanttia osoittaa kovaluonteisemmallekin lihaskimpulle kaapin paikka?

KOIRAN KOKO JA LIIKUNNANTARVE EIVÄT KULJE KÄSI KÄDESSÄ

Koiran koko ei kerro sen tarvitsemasta määrästä liikuntaa. Reipas keskikokoinen koira saattaa tarvita triplasti sen liikuntamäärän, minkä valtavankokoinen vahtikoira-rotu vaatii. Ihan pelkkää sohva-perunarotua ei kuitenkaan ole olemassa, vaan kaikki karvakaverit tarvitsevat ulkoilua. Jos tahdot kohottaa kuntoasi ja lenkkeillä aktiivisesti lemmikkisi kanssa, vaikkapa rhodesiankoira tai borderterrieri voisi olla sinulle sopiva rotu. Myös kaikki niin sanotut helpot perhekoira-rotut, joista esimerkkinä vaikka suositut cavalier kingcharlesinspanieli, kääpiövillakoira ja beagle kaipaavat runsaasti lenkittämistä. Jos toisaalta yhteiseen liikkumiseen käytetty aika on minimaalista, nämä rotut saattavat helposti tylsistyä.

mihin ne on jalostettu. Hyvä esimerkki tästä on vetokoira siperianhusky, joka nauttii saadessaan vetää valjakossa kilometritolkulla rekeä. Palveluskoirarodut, kuten saksanpaimenkoira ja rottweiler, taas ovat omimmillaan suorittaessaan omistajansa kanssa älyä ja fysiikkaa vaativia tehtäviä, esimerkiksi pelastusharjoituksia. Jos et pysty tarjoamaan koiralle sellaista tekemistä, johon se on luotu tai muuta vaihtoehtoista mukavaa aktiviteettia, se saattaa purkaa turhautuneisuutensa jollain epämieluisalla tavalla. Kun tunnet rodun taustaa, sinun on myös helppo varautua mahdollisiin rotutyypillisiin käytös- ja terveysongelmiin.

Pohdi etukäteen koirankasvatuskyykäsi ja sitä, kuinka paljon jaksat panostaa koulutukseen. Ei ole olemassa helposti ja vaikeasti koulutettavia koirarotuja. Toisaalta maalaisjärkikin sanoo, että kouluttamaton chihuahua voi olla ärsyttävä, mutta vaarattomampi ympäristölleen, toisin kuin vailla rajoja oleva amerikanpitbullterrieri. Hyvin karkeasti koirat voidaan jakaa koviin ja pehmeisiin rotuihin sen perusteella, kuinka jämerää asennetta ne vaativat kouluttajaltaan. Kovempiluonteisia rotuja, jotka reagoivat tilanteisiin tarvittaessa vahvasti, ovat esimerkiksi bulldogit, amerikkalaiset akkit ja pumit. Pehmeämpiä taas ovat esimerkiksi bokserit, spanielit ja noutajat. Kovien koirien älykapasiteetti riittää hallitsemaan monimutkaisia liikkeitä ja suorittamaan haastavia toimintoja. Niiden kanssa työskennellessä omistajalla pitää kuitenkin olla kanttia ja varmat otteet. Esimerkiksi dogo argentino on sen verran uljas ja vahvaluonteinen koira, että Suomessa kasvattajat harvemmin myyvät uroksia ensimmäistä koiraansa hankkiville ihmisille. Voimakastahtoisten koirien omistajilta vaaditaan järjestelmällisiä kasvatustapoja ja keskittymistä kouluttamiseen. Sen sijaan esimerkiksi säyseäksi perhekoiraksi mielletty labradorinnoutaja ei ehkä ala uhitella lepsullekaan omistajalle, mutta saattaa sen sijaan kasvatuksen puutteesta turhautuneena laittaa keittiön kaapistot uuteen uskoon tylsistyessään. Jako koviin ja pehmeisiin rotuihin on hyvin karkea, eikä sen perusteella kannata tehdä liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Koirarodun valinnassa ulkonäköseikoista kannattaa miettiä lähinnä sitä, kuinka paljon olet valmis tekemään duunia koiran turkin eteen. Pitkäkarvaisten rotujen turkkia joutuu pesemään vesikeleillä monesti päivässä ja kuontaloa siistimään muutenkin viikoittain. Karkeiden lyhytkarvaisten rotujen edustajat pääsevät pesemisrumbassa vähemmällä, sillä lika ei tartu tai näy samalla lailla mopsin kuin esimerkiksi suomenlapinkoiran turkissa. Jos käyt näyttelyissä tutustumassa eri rotuihin, muista että kisaajat ovat siellä kauneimmillaan ja omistaja on saattanut hyvässä lykyssä pestä, föönata, trimmata, harjata ja muutenkin laittaa koiraansa useita tunteja edustuskuntoon. Jokaisen koiran turkinhoito vaatii harjoittelua,

joten mieti, miten paljon olet valmis uhraamaan aikaa saksitaitojesi kehittymiseen.

Koirarotua valitessa on hyvä muistaa se, että vaikka haukku on tietyn rodun edustaja, se ei ole tae tietynlaisesta luonteesta. Jokainen koira on oma yksilönsä, jonka persoonallisuuteen vaikuttavat niin vanhempien geenit, pentuaika, suhde uuteen perheeseen, kasvatusta, sosiaaliset suhteet kuin ympäristökin. Vaikka rakenne ja ulkonäkö vastaisivatkin rotumääritelmää, voi haukun temperamentti olla täysin erilainen kuin sisarusensa.

TIESITKÖ?

Mikä on maailman...

...suosituin koirarotu?

Kiltti ja uskollinen labradorinnoutaja on ollut pitkään supersuosittu rotu niin Suomessa, Euroopassa kuin Yhdysvalloissakin.

...pienin koirarotu?

Pikkuinen chihuahua voi painaa vain noin puoli kiloa ja olla säkäkorkeudeltaan vain 15 senttimetriä eli puolen litran maitotölkin kokoinen.

...painavin koirarotu?

Mastiffia ei voi ihan tavallisessa vaa'assa punnita, sillä se painaa usein lähes sata kiloa. Rodun kookkaimman edustajan tiedetään painaneen hurjat 156 kiloa.

...suurin koirarotu?

Lontoossa asuva 1,12 metriä korkea ja 70 kiloa painava tanskandoggi Zeus on rekisteröity maailman suurimmaksi koiraksi. (Guinnessin ennätystenkirja, 2011.)

...nopein koirarotu?

Englanninvinttikoiraa on kiistämättä koiramaailman formula. Sen maksiminopeus voi olla jopa 80 km/h.

...kallein koirarotu?

Tiibetinmastiffin uros pennusta nimeltä Big Splash maksettiin Kiinassa lähes 1,2 miljoonaa euroa. (Daily Mail, 2011.)

...älykkäin koirarotu?

Alun perin lammaspaimenten apurina työskennellyttä bordercollieta pidetään viisaimpana ja oppivaisimpana rotuna, ja niitä näkyikin paljon erilaisten koirakisojen palkintopalleilla. Top viiden älykkäimmän koirarodun joukkoon kuuluu myös villakoira, saksanpaimenkoira, kultainennoutaja ja dobermanni. (Coren, 2006.)

TIESITKÖ?

Mitkä olivat Suomen suosituimpia koirarotuja vuonna 2012?

Noin joka viidennellä suomalaisella perheellä on koira lemmikkinä. Vuonna 2012 Suomen Kennelliittoon rekisteröitiin lähes 50 000 puhdasrotuista koirapentua. Tässä 10 suosituinta rotua, suluissa rekisteröintien lukumäärä:

1. Labradorinnoutaja (1 973)
2. Saksanpaimenkoira (1 752)
3. Kultainennoutaja (1 535)
4. Suomenajokoira (1 475)
5. Jämslänpystykorva (1 302)
6. Suomenlapinkoira (1 155)
7. Harmaa norjanhervikoira (1 099)
8. Shetlanninlammaskoira (1 067)
9. Kääpiösnautseri (989)
10. Jackrussellinterrieri (954)

Sopivan koirarodun löytäminen

Kun olet tutustunut koirarotuihin, miettinyt, mitä tahdot koiran kanssa harrastaa ja millainen kaveri sinulle sopisi parhaiten, jää jäljelle enää kourallinen vaihtoehtoja.

Nyt onkin aika ryhtyä tositoimiin, sillä koira ei voi pelkän kirjan kanssa valita. Pyri oleilemaan kaavailemasi rodun edustajien ja niiden omistajien kanssa esimerkiksi koirapuistossa, kasvattajien luona tai koiranäyttelyissä. Kerro itsestäsi ja harrastussuunnitelmistasi sekä kysy omistajien kokemuksia rodusta. Jos heidän vastauksensa käyvät yksin toiveittesi kanssa, on turvallista päätyä juuri siihen rotuun. Suusta suuhun kulkeva tieto lyö aina laudalta internetiin valikoituneiden kommentoijien mielipiteet.

Kun olet tehnyt päätöksesi ja hankkinut haukun, niin paina mieleen, millaisista harrastuksista se luontaisesti tykkää, ja ”unohda” sitten rodun tyypilliset ominaisuudet. Kuulostaa hassulta, mutta tähän on vissit perustelut. Ihan jokainen koira on omanlaisensa tyyppi. Syyllistä esimerkiksi käyttökoulutuksen epäonnistumiseen kuulee turhan usein etsittävän vuosisatojen takaa rodun jalostajista, kun oikea mokaaja onkin juuri äkäinen paasaaja, koiran omistaja. Kun pentu on sinun, pyyhi mielestäsi pois kaikki rajoitteet ja keskity mahdollisuuksiin. Jos manaat tulevaa, itsensä toteuttavat ennusteet saattavat käydä toteen. Ei harmaa norjanhervikoira välttämättä räksytä, eikä kooikerhondje aina kerjää. Toki hankkimassasi pennussa on rotutyypillisiä ominaisuuksia, joista positiivisia kuten vaikka metsästysviettiä tai juoksuhalukkuutta kannattaa vahvistaa. Rotu ei kuitenkaan ole este, vaan sinun ja koirasi yhteistyö voivat viedä teidät kuinka pitkälle tahansa.

Vaihtoehtona sekarotuinen tai löytökoira

Toki voit hankkia myös muun kuin rotukoiran. Sekarotuinen koira voi parhaimmillaan olla aivan hurmaava omanlaisensa yksilö. Jos suunnittelet sekarotuisen koiran hankkimista, kannattaa kuitenkin pitää mielessä, että astutettaessa kaksi eriaroista koira, pennuista saattaa tulla aivan toisenlaisia, kuin olisi ajateltu. Pennun myyjän on vaikea tietää, minkä kokoisia, näköisiä ja luonteisia niistä kasvaa. Koska kaikki ominaisuudet eivät ole hyviä yhteen laitettuna, riskinä on, että pentu saa vanhemmiltaan sellaisen perimämiksin, joka saa sen luonteen tai rakenteen kallistumaan hankalaan suuntaan. Koirasta voi tulla esimerkiksi todella arka tai fyysisesti

KYLÄÄN, KAUPUNGILLE, MATKALLE TAI JUOKSULENKILLE ILMAN KOIRAA – EIHÄN TOKI!

Hyväntuulinen, kuuliainen koira on mitä suurimpia onnen aiheita omistajalleen ja ympäristölle. Tämä positiiviseen tekemiseen kannustava kirja opastaa kasvattamaan koirasta koko perheen bestiksen, koiran joka kulkee siellä missä sinäkin.

Perusarkea helpottavien vinkkien ja koiran koulutusta tukevien ohjeiden lisäksi kirja tarjoaa innostavia ideoita koiran kanssa harrastamiseen ja esittelee tuoreimpiakin ajanviettotapoja koiratanssista rally-tokoon. Lisäksi yli kaksikymmentä koira-alan konkaria pääsee ääneen kirjan sivuilla. Mukana koira-ammattilaisten joukossa on niin koirankouluttajia, kasvattajia, aktiiviharrastajia kuin eläinlääketieteen tohtorikin.

9 789513 170837